

Notat

Mulighed for at stille krav om specifikke arter af træer

24. august 2023

I forbindelse med Teknik- og Miljøudvalgets møde den 28. august 2023 har Line Barfod (Ø) bedt forvaltningen udarbejde et notat til lokalplanindstillingerne med en liste over hjemmehørende arter mhp., at udvalget evt. kan stille ændringsforslag om krav om konkrete arter.

Hjemmehørende arter

En hjemmehørende art, er en art, der er kommet til landet ved naturlig indvandring og har haft en længere tilpasningsperiode. De hjemmehørende plantearter har flere insekter og svampe tilknyttet, end ikke-hjemmehørende arter, hvilket medfører et større fødeudbud for fugle og andre dyr, og derved en højere biodiversitet. Ikke-hjemmehørende arter kan dog også understøtte biodiversiteten.

Den rådgivende ingeniørvirksomhed Orbicon har for Københavns Kommune i 2016 udarbejdet en rapport om biodiversitet i København. I rapporten fremgår en liste med 32 hjemmehørende arter af træer og enkelte buske (se listen nedenfor).

Træer i byerne

Hjemmehørende arter af træer trives ikke nødvendigvis i de mest urbaniserede dele af byen, hvor fx gade- og pladstræer er tildelt meget lidt åbent vækstareal. Ydermere står bytræer ofte solitært og udsættes for meget store temperaturudsving, træk, saltning, komprimering mm. En del af de træer, der i dag bruges som gade- og pladstræer, har stor tolerance over for fx skader, salt, høje temperaturer, ensom opvækst osv. Træerne kan være hentet fra ørkenlignende områder, hvilket svarer godt til de vilkår, de har i byen.

Flere hjemmehørende arter har vist sig at have svært ved at vokse i byens urbane områder. Blandt de hjemmehørende træer er flere allergene, flere ramt af vedvarende sygdomme, nogle er tilbøjelige til at løfte og ødelægge belægninger, og mange arter har svært ved at håndtere skader på rødder og stammer samt finde tilstrækkeligt vækstareal. Hvis ovenstående ikke medregnes i vurdering af hvilke træer der plantes, er det en begrænset del af de hjemmehørende træer, der kan opfylde behovet for hhv. store og små træer, og træer der giver skygge og træer der lader lys komme igennem.

For at sikre træbestanden mod sygdomme arbejdes der med et så bredt artsvalg som muligt. Inden for forvaltningens egne arealer må der maksimalt være 10 % af én art, hvilket giver behov for mindst 10 arter, men i realiteten langt flere, da der skal kunne arbejdes med både store og små arter samt lysåbne og skyggende arter. Dette kan indirekte oversættes til de arealer, forvaltningen planlægger for i lokalplanlægningen.

Klima og Byudvikling
Område for Byplanlægning
Njalsgade 13
2300 København S

EAN-nummer
5798009809452

Operationalisering ift. lokalplaner

Et bredt artsvalg af træer gør den samlede træbestand mindre følsom over for sygdomme i træerne. Af den grund og for at skabe de bedste vækstbetingelser på et gældende sted, er det nødvendigt fortsat at muliggøre ikke-hjemmehørende arter, der i dag plantes og som fortsat findes og udvikles til det hårdføre byliv.

I lokalplaner planlægges det normalt, hvor mange træer der mindst skal plantes, mens vækstforhold og bed-arealer kun behandles på et niveau, der sandsynliggør, at antallet af træer kan realiseres. Da mange hjemmehørende træarter stiller særligt krav til bl.a. store åbne vækstarealer, bør der i lokalplanerne gives mulighed for at håndtere dette med fx dispensation.

Hvis det besluttes at lægge en linje for brugen af hjemmehørende arter af træer, bør rammerne tilpasses de enkelte steder. Ydermere bør der i lokalplanerne gives mulighed for at dispensere, hvis artsvalget udføres af fx sygdomme eller lign.

- For vej-, gade- og pladstræer, og de mest urbaniserede dele af byen, er det nødvendigt også at kunne arbejde med ikke-hjemmehørende træer.
- I de mindre urbane og mindre intensiverede dele af byen, hvor større bede og sammenhængende grønne arealer kan tilvejebringes, kan det overvejes at bruge en andel af hjemmehørende arter.
- I de regulære naturområder, hvor træerne kan gro næsten uden forstyrrende påvirkning, kan det overvejes at der i stor stil skal bruges hjemmehørende arter.

Såfremt udvalget ønsker at fremme brugen af hjemmehørende arter gennem lokalplanlægningen, foreslår forvaltningen derfor, at udvalget beslutter i lokalplanforslag, hvor der skal anvendes hjemmehørende arter.

Udkast til ændringsforslag

Hvis et udvalgsmedlem ønsker at den størst mulige andel af træer i et lokalplanforslag bliver hjemmehørende, anbefaler forvaltningen, at der fremsættes følgende ændringsforslag:

Ændringsforslag til lokalplanforslag, der skal sendes i høring:

- "dog således at Teknik- og Miljøforvaltningen i forbindelse med den offentlige høring går i dialog med bygherre om, hvor stor en andel af træerne i lokalplanforslaget der skal være hjemmehørende".

Ændringsforslag til endelig vedtagelse af lokalplansforslag:

- "dog således at Teknik- og Miljøforvaltningen frem mod behandling af sagen i Borgerrepræsentationen går i dialog med bygherre om, hvor stor en andel af træerne i lokalplanforslaget der skal være hjemmehørende".

Videre proces

Teknik- og Miljøforvaltningen er på baggrund af et ønske fra udvalget i

gang med at udarbejde en drøftelsessag om muligheden for at sikre øget fokus på biodiversitet og hjemmehørende arter i lokalplaner. Drøftelsessagen forventes forelagt Teknik- og Miljøudvalget i oktober 2023.

Liste over 32 hjemmehørende arter af træer og enkelte buske (2016)

Dansk navn	Latinsk navn
Ahom	<i>Acer pseudoplatanus</i>
Ask	<i>Fraxinus excelsior</i>
Avnbøg	<i>Carpinus betulus</i>
Bened	<i>Euonymus europæus</i>
Birk, dun- og vortebirk	<i>Betula pubescens</i> og <i>Betula pendula</i>
Bøg	<i>Fagus sylvatica</i>
Eg, stilk- og vintereg	<i>Quercus robur</i> og <i>Quercus petraea</i>
Elm, storbladet	<i>Ulmus glabra</i>
Ene	<i>Juniperus communis</i>
Fuglekirsebær	<i>Prunus avium</i>
Gedeblad, dunet	<i>Lonicera xylosterum</i>
Hassel	<i>Corylus avellana</i>
Havtom	<i>Hippophae rhamnoides</i>
Hvidtjørn, almindelig og engriflet	<i>Crataegus laevigata</i> og <i>Crataegus monogyna</i>
Hyld	<i>Sambucus nigra</i>
Hæg, almindelig	<i>Prunus padus</i>
Kornel, rød	<i>Cornus sanguinea</i>
Kvalkved	<i>Viburnum opulus</i>
Lind, småbladet	<i>Tilia cordata</i>
Løn, spids og natur	<i>Acer platanoides</i> og <i>Acer campestre</i>
Navr	<i>Acer campestre</i>
Pil, femhannet-, grå-, seljepil	<i>Salix pentandra</i> , <i>Salix cinerea</i> , <i>Salix caprea</i>
Ribs	<i>Ribes rubrum</i>
Rose, blågrøn, hunde og æble	<i>Rosa dumalis</i> , <i>Rosa canina</i> og <i>Rosa rubiginosa</i>
Rød-el	<i>Alnus glutinosa</i>
Røn, almindelig og seljeren	<i>Sorbus aucuparia</i> og <i>Sorbus intermedia</i>
Skovfyr	<i>Pinus sylvestris</i>
Slåen	<i>Prunus spinosa</i>
Solbær	<i>Ribes nigrum</i>
Tørst	<i>Frangula alnus</i>
Vrietom	<i>Rhamnus cathartica</i>
Æble, vild	<i>Malus sylvestris</i>

Figur 1. Hjemmehørende arter af træer og buske.